

III. EZBERLENECEK DUALAR, SURELER VE ANLAMLARI

1. Kur'an'ı Anlayarak Okumanın Amacı

Kur'an, insanı yoktan var eden Yüce Yaratıcı'nın, kullarına seslendiği ilâhî mesajın adıdır. Kur'an okuyan insan, Rabbinin kendisine olan sevgisini hisseder. Onu dinliyor olmanın mutluluğunu yaşar. Bu sevgiyi fark edebilmek ve Rabbimizle iletişim kurmak, ancak Kur'an'ı anlayarak okumak ve hayatımızı Kur'an ışığında yaşamakla mümkün olacaktır.

Düşünelim Tartışalım

Kur'an'ı anlayarak okumaya niçin ihtiyaç duyarız? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Peygamberimiz bize Kur'an'ı ulaştırmış ve yaşamı boyunca onun ilkelerini hayatımıza nasıl yansıtacağımızı göstermiştir. *“Size Allah'ın (c.c.) kitabını ve Rasûlünün sünnetini bırakıyorum. Onlara sahip çıkarsanız, asla yolunuzu şaşmazsınız.”* demiştir.¹ Bu sebeple İslam'ı doğru bir şekilde benimsemek ve Peygamberimizin ahlakına sahip olabilmek, Kur'an'ı anlamaya bağlıdır.

Kur'an okumayı öğrenmek ya da belli sureleri ezberlemek için verdiğimiz çabanın aynısını, onun anlamını, mesajını öğrenmek amacıyla da sarf etmeliyiz. Rabbimizin bu konudaki tavsiyelerine de kulak vermeliyiz. Mesela Allah (c.c.), şu ayetleriyle Peygamberimizin şahsında bütün inananlara, gereği gibi anlaşılması için Kur'an'ın, zihinlerin meşgul olmadığı gece vakti okunmasını ve ayetler üzerinde dikkatle durulmasını tavsiye etmiştir:

“(Gecenin) yarısında (kalk)... ve Kur'an'ı tane tane oku. Doğrusu biz sana (sorumluluğu) ağır bir söz vahyedeceğiz. Şüphesiz gece ibadetinin etkisi daha fazla ve bu (ibadetteki) sözler daha düzgündür. Çünkü gündüz vakti sana uzun bir meşguliyet vardır. Rabbinin adını an ve bütün benliğine ona yönel. O, doğunun da batının da Rabbidir. Ondan başka hiçbir ilah yoktur. Öyle ise ona güvenip dayan!”²

Kur'an'ın ilk sayfasında yer alan ve namazların her rekâtında okunan Fâtiha suresinde Allah Teâlâ bizlere *“(Ya Rab!) Bize doğru yolu göster!”* duasını öğretir. İkinci surenin ikinci ayetinde ise şöyle buyurur: *“Bu kitapta asla şüphe yoktur. O, sorumluluğunun bilincinde olanlar/muttakiler için bir yol göstericidir.”*

Buna göre Allah'ın (c.c.) eşsiz kitabı, kendisine tâbî olan samimi kulları ellerinden tutarak doğruluğa ve iyiliğe götürür. İnsanlık, gerçek kurtuluşa ulaşmak için Kur'an'a muhtaçtır. Mutluluk ve huzura kavuşmak ve en doğru şekilde yaşamak için Kur'an'ı anlamaya çalışmalıyız.³

1 Malik, *el-Muvatta'*, Kader 3.

2 Müzzemmil suresi 2–9. ayetler.

3 İsrâ suresi 9. ayet.

Öğrenelim Tartışalım

“Bu Kur’an, ayetlerini düşünsünler ve akıl sahipleri öğüt alsınlar diye sana indir-
diğimiz mübarek bir kitaptır.”

(Sa’d Suresi 29. ayet)

Bu ayetten ne anlıyorsunuz. Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Hat: Fatih ÖZKAFA

Tezhip: Zeynep ÇANAĞCI

Kur’an okuyan insan, ne okuduğunu bilirse, kendisini yoktan var eden Yüce Yaratıcı ile konuşuyor olmanın sevincini duyacaktır. Rab-bini tanıyıp onun anlattığı şekilde kendi özel-liklerini, hayatın anlamını kavramış olacaktır.

Kur’an’ı anlamakla meşgul olması, insanı rahatlatacaktır. Kendisini görüp gözetken eşsiz bir varlığı tanıyan, boş yere yaratılmadığını, dünyada bulunma gerekçesini ve bu hayatın nereye gideceğini öğrenen insan⁴, bunalımlara girmeden bu hayatı değerlendirmeye çalışacaktır.

Kur’an, insanları doğru yola iletmek için indirilmiştir. Kur’an, bütün zamanlarda insanlığın yol göstericisidir. Kur’an’ın gösterdiği yolu bulabilmek için onu okuyup mânasını anlamak lazımdır. Bu hususu Yüce Allah, defalarca hatırlatır: “Biz onu, Arapça bir Kur’an olarak indirdik ki anlayasınız.”⁵

Allah kelamı Arap toplumunda yaşayan bir peygambere indirildiğinden, Arap diliyle gönderilmiştir. Fakat Hz. Peygamber (s.a.v.), yalnız Araplara değil bütün insanlığa müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderilmiştir. Bu sebeple Kur’an, bütün insanlığın hidayet kaynağıdır. Böyle olduğuna göre onu kendi yararlarına olmak üzere bütün insanların okuyup anlamaları gerekir.

4 Örnek olarak bkz. Mü’minûn suresi 115. ayet.

5 Yûsuf suresi 2. ayet.

Öğrenelim Tartışalım

“Biz kesinlikle Kur'an'ı düşünüp öğüt almak için kolaylaştırdık. Var mı öğüt alan?”

(Kamer suresi 17. ayet)

Bu ayetten ne anlıyorsunuz? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Kur'an-ı Kerim, İstiklal şairimiz Mehmet Akif'in deyimiyle sadece mezarlarda, cenaze törenlerinde, dinî programlarda okunmak için gönderilmiş bir kitap değildir. O, Allah'ın (c.c.) insanlığa mesajıdır. Bu mesajdaki emir ve yasaklara uygun yaşayabilmek için onun anlaşılması şarttır. Kur'an'ın Arapça indirilmiş olması, Arap olmayanlar için bir bahane oluşturmaz. Her Müslüman, namazın farzlarından biri olan kıraat şartını yerine getirecek oranda sure ya da ayetler öğrenmekle yükümlüdür. Namazda okuduğumuz ayetlerle Allah'ın (c.c.) huzurunda ne dediğimizi bilmek için, sıkça okuduğumuz surelerin anlamını öğrenmeliyiz. Bunun için de Kur'an'ın kendi dilimize yapılmış çevirilerinden yararlanmalıyız. Kur'an-ı Kerim'i anlamaya yönelik çalışmalar yapmalıyız. Bunun için de bireylerin Kur'an mealini okumaya, kullanmaya, ayet mealleri arasında bağ kurmaya özendirilmesi önemlidir.

Öğrenelim Tartışalım

1. Kur'an surelerini nasıl ezberliyor, ezber yaparken nelere dikkat ediyorsunuz?
2. Ezberlemeyi kolaylaştırdığını düşündüğünüz farklı yöntemleriniz var mı? Deneyimlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Unutmayalım ki Kur'an ayetlerinin anlamını öğrendikçe, kıldığımız namazlardan, yapmış olduğumuz Kur'an hatimlerinden daha büyük keyif alacağız. Rabbimizin bize olan yakınlığını çok daha güçlü bir şekilde hissetme imkânı bulacağız.

2. Kur'an'ı Ezberlemenin İlkeleri ve Yöntemleri

Kur'an, bütünüyle Allah'ın (c.c.) sözüdür. Onun insanlara ulaşmasında Cebrail de Peygamberimiz de birer elçidir. Hz. Peygamber'in (s.a.v.) Allah Teâlâ'dan vahiy yoluyla aldığı ayetler, zamanında binlerce sahabe tarafından ezberlenmiş, vahiy kâtiplerince yazılmıştır. Nesilden nesile çok

büyük topluluklar tarafından aktarılmış, günümüze kadar gelmiştir. Önceki kitaplar insanlar eliyle değiştirildiğinden; onu indiren Allah (c.c.), bizzat onun korumasını da üstlenmiştir.⁶ İşte bunun içindir ki Kur'an-ı Kerim, her türlü müdahaleden uzak kalmıştır. Bu sebeple Kur'an'ı öğrenmek, öğretmek ve ezberlemek, büyük bir onurdur. Bizi yaratan Allah'ın (c.c.) sözlerine kulak vermek ve Rabbimize olan sevgimizi göstermek anlamına gelir.

Öğrenelim Tartışalım

Ezberleyeceğimiz surelerin temel düşüncesini gösterecek bazı sorular oluşturmamız, ezber öncesinde ilgi ve dikkatimizi artıracaktır: Mesela Nasr suresini ezberleyeceğimizi düşünelim. Surenin meali şöyledir:

“Allah'ın yardımı ve zafer geldiğinde, insanların grup grup Allah'ın dinine girdiğini gördüğünde, Rabbine hamt ederek tespihte bulun ve ondan bağışlanma dile! Çünkü o tövbeleri çok kabul edendir.”

Bu sure ile ilgili olarak şu sorulara cevap bulmaya çalışalım:

1. Allah (c.c.) bu sözlerle neyi ya da nasıl bir durumu anlatmak istemiştir?
2. Bu sözlerle nasıl bir duygu ya da düşünceyi dile getirmiştir?
3. Belirli bir duygu ve düşünceyi anlatan bu sözler nasıl bir etki gösterir?
4. Surenin ele aldığı konuyla ilgili herhangi bir atasözü ya da deyim biliyor muyuz?

Sure öğretiminde bazı ilke ve yöntemleri benimsemek, hem ezberi kolaylaştıracak hem de onun unutulmamasına katkı sağlayacaktır. Şimdi bunlara değinmeye çalışalım.

Kur'an öğreniminde ezberlemenin özel bir yeri vardır. Kur'an hafızlığı tamamen ezbere dayanır. Namazlarımızda okuduğumuz sure, ayet ve duaları ezberden okuruz. Her müslümanın namaz kılacak kadar Kur'an'dan bir bölümü ezberlemesi ve namazda okuması gerekir. Kur'an ezberinde başarılı olmak için harfleri mahreçlerinden (çıkış yerlerinden) doğru telaffuz etmek (söylemek), kelimeleri düzgün okumak ve en önemlisi de yüzünden okumayı geliştirmek gerekir. Ezberleme yöntemi kişilere göre farklılık gösterebilir. Yine de herkes için temel ölçü olabilecek bazı yöntemler vardır.

Kur'an okumanın sanat yönü vardır. Bu nedenle öğretmen ve öğrenci birlikteliği gerek yüzünden okumada gerekse ezberlemede önem arzeder. Kur'an'dan bölümler ezberlenmeden önce öğretmen ile birlikte aşağıdaki uygulamalar yerine getirilmelidir. Bu çalışmalar doğru ve düzgün ezberlemenin olmazsa olmazıdır.

⁶ Hicr suresi 9. ayet.

1.Ezberlenecek sure veya bölümler sınıfta hoca tarafından birkaç defa okunur. Okunan bölümlerde tecvit kuralı gereği uzatılan (medli) ve tutulan (İhfa, idgam, iklab) harfler kurşun kalemle işaretlenir.

2.Ezberlenecek bölüm öğrencilere koro çalışmasıyla doğru bir şekilde öğretilir. Bu tür bir çalışmayla öğrencilerin derse katılımlarının sürekliliği sağlanabileceği gibi ezberlerin de en az hata payıyla ders içinde yapılması mümkün olacaktır. Koro çalışmasıyla Kur'an öğretiminde çok önemli bir yeri olan kulağa hitap, üst düzeyde gerçekleşmiş ve sûrelerin-duaların büyük bir bölümünün ezberlenmesine katkıda bulunulmuş olacaktır.

3.Koro okuyuşu sırasında öğretmen, okunan kelimeleri veya kısa bölümleri öğrencilere tek tek ya da grup olarak tekrar ettirir. Böylece öğretmenimiz, onların kavrayış düzeyini ve düzgün okuyup okuyamadıklarını kontrol eder.

4.Koro okuyuşu sonunda ayet ayet veya ezberletilecek bölümün tamamı bazı öğrencilere okutulur. Sonra da öğrencilerin çalışılan bu yeri belirlenen bir tarihe kadar ezberlemeleri istenir.

5.Kur'an ezberinde sınıf içi etkinlik olarak şöyle bir yöntem uygulanabilir: Öğrenciler birkaç gruba ayrılır. Varsa her gruba ezberlenecek sûreyi ya da duayı iyi bilen bir öğrenci yerleştirilir. Sınıf içerisinde bir zaman verilerek öğrencilerden ezber çalışmaları istenir. Sonra da koro halinde gruplardan ilgili bölümü ezberden okumaları istenir. Öğrenciler gruplarının toplu okuyuşu ile cesaretlenecekler, arkadaşlarının seslerinin yardımıyla okumaya çalışacaklardır.

6.Daha sonra, ezberlenen bölümü öğretmen dinlerken öğrencinin hatalı okuduğu yerleri onun mushafında veya (önceden çalışma kağıdına ya da defterine yazmışsa) yazılı bir metinde işaretler ve bu hatalarını düzeltmesini ister.

7.Ezberleme yöntemleri öğrenciden öğrenciye değişebilir. Fakat bir takım temel yöntemlerde birlik olabilir. Bu açıdan sınıf içerisinde ezberleme yöntemleri üzerine bir tartışma ve konuşma yapılabilir. Öğrencilere bu konuda rehberlik yapılır.

Öğretmenimiz ile sınıfta ön hazırlık yaptıktan sonra aşağıdaki ilkeler ve yöntemler doğrultusunda Kur'an'dan istediğimiz sure veya bölümleri ezberleyebiliriz:

- Ezbere başlamadan önce yapılması ve tamamlanması gereken işler varsa bir an önce tamamlanır. Zihni meşgul edecek şeylere fırsat verilmez.
- Ezber çalışılan mekanın sade ve sessiz olmasına dikkat edilir. Sade bir mekanda gözleri ve zihni meşgul edecek şeyler olmaz ve Kur'an ezberlemeye yoğunlaşmak daha kolay olur. Bir de mümkün oldukça ezber yapılan mekan değiştirilmez. Çünkü yeni şeyler görmek dikkatleri dağıtır, gözü ve gönlü meşgul eder.

- Ezber yapmak için zihnin saf ve duru olduğu, karmaşık düşüncelerden arındığı, günün yoğunluğu ve yorgunluğunun olmadığı anlar tercih edilir. Bunun için de genellikle sabahları uygundur. Eğer, ezberlenecek bölümler bir gün öncesinden akşamleyin en az on defa okunur veya üzerinde biraz çalışılırsa daha iyi olur.
- Ezberleyecek bölümün mealı dikkatlice okunur. Biraz Arapça bilenler, meal yardımıyla da olsa tercümesi üzerinde çalışılırsa çok güzel olur. Ezberlenen bölümlerin mealini bilmek, duygu ve zihin boyutunu canlı tuttuğu gibi Kur'an'ın anlaşılmasına da ışık tutar. Bu şekilde çalışmanın ezberlenen bölümleri kolay hatırlamaya da önemli katkısı olacaktır.
- Harflerin mahreç ve telaffuzlarının doğru ve düzgün olmasına, tecvit kurallarına dikkat edilir. Yanlış ezberlendiğinde veya tecvit kurallarına uyulmadan ezberlendiğinde sonradan düzeltmek çok zor olmaktadır. Bu hususta dijital ve sesli materyallerden yardım alınır.
- Devamlı olarak aynı hatla yazılmış Mushaf-ı Şeriften ve aynı hatla yazılmış yerlerden ezberlenilir. Çünkü gözler, ezberlenen bölümlerin fotoğrafını çeker ve hafızaya kaydedilmesine yardımcı olur. Aynı hatla ve sayfa düzeni ile kaydedildiği için de ezberlemek ve hatırlamak da çok kolay olur.
- Ezber yaparken hafif sesli okumaya özen gösterilir. Sesli çalışıldığında kulaklardan da yardım alınmış olur. Böylece ezberleme sürecine daha çok duyu organlarının desteği sağlanmış olacaktır. Görerek, okuyarak ve duyarak ezberlemek, süreci hızlandırdığı gibi hafızaya kaydı da sağlamlaştırır.
- Ezberlerken ayetler teganni ile yani hafif olarak makamlı bir şekilde okunmaya çalışılır. Burada aşır okuyuşu değil normal hızda okumak tercih edilir. Devamlı aşır okuyuşuyla ezber yapmak zor olduğu gibi, zamanı kullanmak açısından da iyi olmaz.
- Bir sayfa veya sure ezberlenmeye başlamadan önce mahreç, telaffuz ve tecvitine dikkat edilerek en az on defa yüzüne okunur. Dinleme imkanı varsa üç dört defa dinlenir.
- Yüzüne okuma işlemi tamamlandıktan sonra, ezberlenecek bölümden önce birinci ayet ezberlenir ve en az üç defa ezbere tekrar edilir. (Uzun olan ayetlerde vakıf işaretleri dikkate alınır.)
- İkinci ayet ezberlenir ve üç defa tekrar edilir. Ardından ezberlenen bu iki ayet üç defa tekrar edilir.
- Sonra da sıradaki ayet ezberlenir ve üç defa tekrar edilir. Ezberlenen üç ayet birlikte tekrar edilir. Aynı metot ezberlenecek bölüm bitirilinceye kadar uygulanır.
- Ayetlerin ezberlenmesi bu şekilde bittikten sonra ezberlenen bölümün tamamı en az on defa tekrar edilerek iyice pekiştirilir. Ezberim tamamdır düşüncesiyle bu pekiştirmenin ihmal çok yanlıştır. Çünkü hafızalara kayıt ancak bu çalışmayla olur.
- Ezberlenen bölümlerin her fırsatta ve özellikle de namazlarda okunması pekiştirmeyi kuvvetlendirecektir.

3. Subhaneke Duası ve Anlamını Öğreniyorum

Bilgilerimizi Paylaşalım

Sübhanek, Tahiyat, Salli Barik, Rabbena ve Kunut duaları nerede ve ne zaman okunur?

Bilgilerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ ۖ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ ۖ
وَتَعَالَى جَدُّكَ ۖ وَجَلَّ ثَنَاؤُكَ ۖ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ

Ezberden Okuyalım

Sübhanek duasını öğretmeninizden dinleyiniz. Sonra da mahreçlerine dikkat ederek sırayla okuyunuz.

Sübhanek Duasının Anlamı

Allah'ım! Sen her türlü eksiklikten uzaksın. Seni daima böyle över ve sana hamt ederim. Senin adın mübarektir. Senin şanın yücedir. Senin övgün uludur. Senden başka ilah yoktur.

Söyleyelim

Sübhanek duasında Yüce Allah'ın hangi özelliğine vurgu yapılmaktadır? Söyleyiniz.

4. Tahiyat Duası ve Anlamını Öğreniyorum

Grup Halinde Okuyalım

Tahiyat duasını öğretmeninizden ya da CD veya mp3'ten dinleyiniz. Daha sonra gruplar hâlinde sesli olarak okuyunuz.

التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ ۖ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ
وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ ۖ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ
ۖ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ۖ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

Sıra Bende

Tahiyat duasını beş bölüme ayırınız ve her biriniz sırayla birer bölümü ezberden okuyunuz.

Tahiyat Duasının Anlamı

Selamlar, saygılar ve en güzel sözler Allah içindir. Ey Peygamber! Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi senin üzerine olsun. Bizlere ve Allah'ın salih kullarına da selam olsun. Ben şahadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur. Yine şahadet ederim ki Muhammed O'nun kulu ve elçisidir.

Birlikte Okuyalım

Sınıfınızı üç gruba ayırınız. Her bir grup Tahiyat duasının anlamından birer cümleyi koro hâlinde okusun. Şahadet cümlesinin anlamını ise hep birlikte okuyunuz.

5. Salli-Barik Duası ve Anlamını Öğreniyorum

Farklılıkları Bulalım

Öğretmeniniz Salli ve Barik dualarını tecvit kurallarına uygun olarak okurken dikkatle dinleyiniz. “Muhammedin ve alâ âli”, “alâ ibrahîme” ve “hamidün mecîd” kelimelerinin okunuşundaki farklılıkları bulunuz.

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى اٰلِ مُحَمَّدٍ ۞ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى اِبْرَاهِيْمَ
وَعَلَى اٰلِ اِبْرَاهِيْمَ ۞ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ
اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى اٰلِ مُحَمَّدٍ ۞ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى اِبْرَاهِيْمَ
وَعَلَى اٰلِ اِبْرَاهِيْمَ ۞ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ

Hep Beraber Okuyalım

Salli ve Barik dualarını, öğretmeninizden sonra koro hâlinde okuyunuz.

Salli ve Barik Dualarının Anlamı

Allah'ım! Hazreti Muhammed'e ve onun ailesine rahmet et. Tıpkı Hazreti İbrahim'e ve ailesine rahmet ettiğin gibi. Şüphesiz sen her türlü övgüye layık olansın ve çok yücesin.

Allah'ım! Hazreti Muhammed'i ve onun ailesini mübarek kıl. Tıpkı Hazreti İbrahim'i ve ailesini mübarek kıldığın gibi. Şüphesiz sen her türlü övgüye layık olansın ve çok yücesin.

Düşünelim

Peygamber Efendimiz ile Hz. İbrahim'in hayatı arasında tevhid inancını insanlara anlatma bakımından nasıl bir ilişki vardır? Düşününüz.

6. Rabbena Duası ve Anlamını Öğreniyorum

Okuyalım

Rabbena dualarının Kur'an-ı Kerim'de geçtiği yerleri (Bakara suresi, 201. ve İbrahim suresi, 41. ayet.) bulunuz ve okuyunuz.

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ
رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ

Karşılıklı Okuyalım

Sınıfınızı iki gruba ayırınız. Rabbena dualarını ve anlamlarını karşılıklı olarak koro hâlinde okuyunuz.

Rabbena Dualarının Anlamı

Ey Rabbimiz! Bize hem bu dünyada hem de ahirette iyilik ve güzellik ver. Bizi cehennem ateşinin azabından koru.

Ey Rabbimiz! Hesabın görüleceği günde beni, annemi, babamı ve bütün müminleri bağışla.

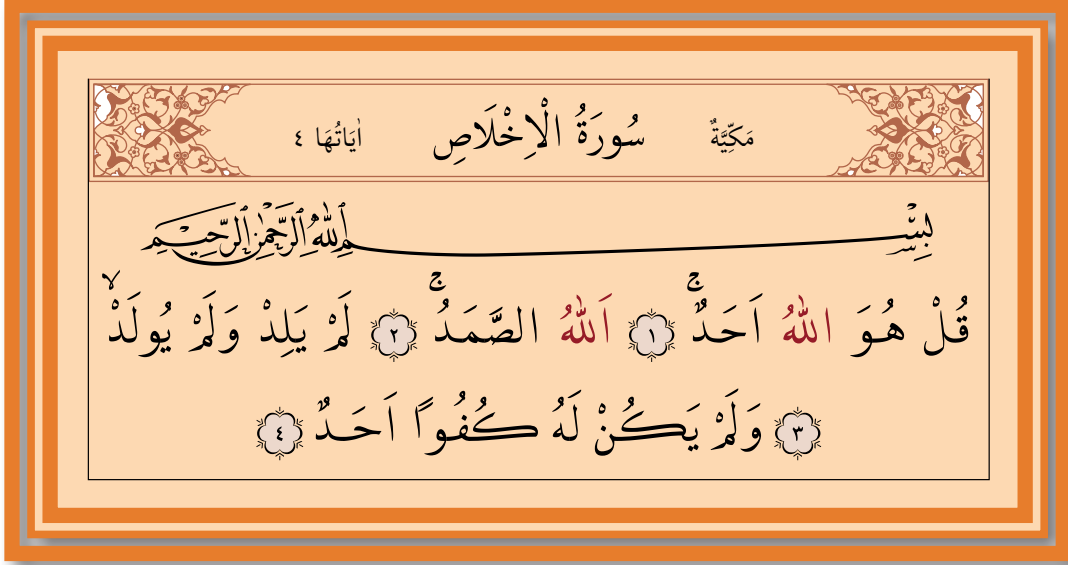
Yorumlayalım

“... İnsanlardan bazıları “Ey Rabbimiz! Bize vereceğini bu dünyada ver!” derler. Böyle kimselerin ahirette hiç nasipleri yoktur. Bazıları da, “Ey Rabbimiz! Bize hem bu dünyada hem de ahirette iyilik ve güzellik ver. Bizi ateşin azabından koru.” derler. İşte onlar, kazandıklarının hayır ve bereketini fazlasıyla görürler. Allah hesabı çabuk görendir.”

Bakara suresi, 200-202. ayetler.

Yukarıdaki ayetleri yorumlayınız.

7. İhlâs Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

Gruplar Hâlinde Okuyalım

İhlâs suresini CD, mp3 veya öğretmeninizden dinleyiniz. Daha sonra gruplar hâlinde ezberden okuyunuz.

İhlas Suresinin Anlamı

1. De ki: O Allah, tektir.
2. Allah, sameddir (Her şey ona muhtaçtır. O hiçbir şeye muhtaç değildir.).
3. O doğurmamış ve doğmamıştır.
4. Hiçbir şey ona denk değildir (Onun eşi ve benzeri yoktur.).

Bilgi Kutusu

Peygamberimiz buyurdu ki:

“Canımı elinde bulunduran Allah’a yemin ederim ki İhlâs suresi Kur’an’ın üçte birine denktir.”

Buharî, Fezâilu'l-Kur'an, 13.

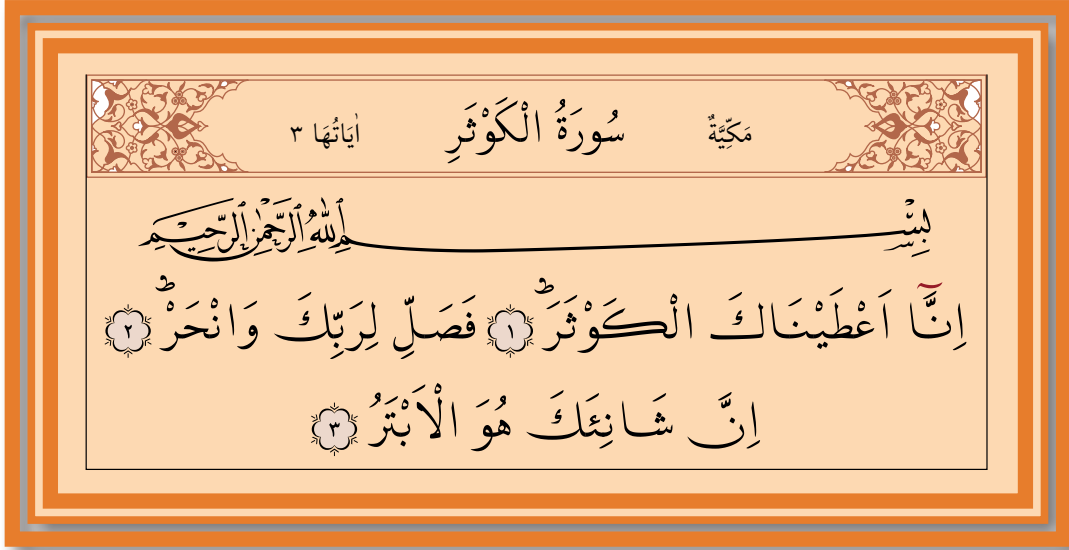

İlkeler Çıkaralım

İhlâs suresinden, İslam’ın tevhid inancıyla ilgili ilkeler çıkarınız.

1. Allah’tan (c.c.) başka ilah yoktur.
2.
3.

8. Kevser Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

Hatalarımızı Düzeltelim

Kevser suresini öğretmeninizden birkaç defa dinleyiniz. Kendi okuyuşunuzdan farklı olan yerlerin altını çiziniz ve öğretmeniniz gibi doğru okumaya çalışınız.

Kevser Suresinin Anlamı

1. (Resulüm!) Doğrusu biz sana kevser (pek çok nimet)i verdik.
2. Öyleyse Rabbin için namaz kıl ve kurban kes.
3. Doğrusu adı sanı ortadan kalkacak olan sana kin besleyendir.

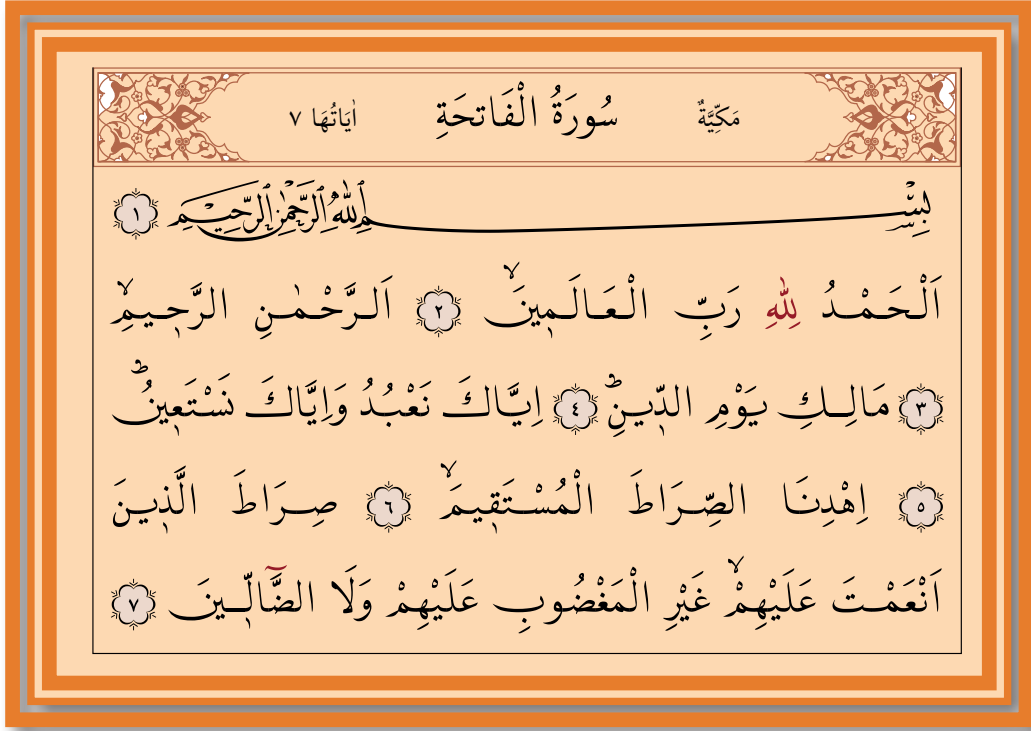
Konuşalım

Kevser suresinde Peygamber Efendimize verildiği bildirilen nimetler neler olabilir?

Arkadaşlarınızla konuşunuz.

9. Fâtiha Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

Koro Çalışması Yapalım

Fatiha suresini CD, mp3 veya öğretmeninizden birkaç defa dinleyiniz. Sonra da her bir ayeti, öğretmeninizden sonra koro hâlinde tekrar ediniz.

Fâtiha Suresinin Anlamı

1. Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.
2. Hamt (her türlü övgü) âlemlerin Rabbi Allah'adır.
3. O, Rahman ve Rahîmdir.
4. Din (hesap) gününün sahibidir.
5. (Rabbimiz!) Ancak sana kulluk eder ve yalnız senden medet umarız.
6. Bizi doğru yola ilet.
7. Nimet verdiğin kimselerin yoluna. Gazaba uğrayanların ve sapıtanların yoluna değil.

İlkeler Çıkaralım

Fâtiha suresinin anlamı üzerinde düşünerek ilkeler çıkarınız.

1. Allah (c.c.) sonsuz merhamet sahibidir.
2.
3.

ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM

A. Aşağıdaki harfler için uygun olan seçenekleri (✓) ile işaretleyiniz.

HARFLER	Kendinden sonraki harfe bitişir.	Kalın sesle okunur.	İnce sesle okunur.	Boğaz harfidir.	Dudak harfidir.	Peltekir.	Med harfidir.	Kendisinden önce elif lam takısı geldiğinde, lam harfi okunmaz.
ت	✓		✓					✓
ث								
خ								
ذ								
ز								
س								
ص								
ض								
ظ								
ف								
م								
و								
ی								

B. Aşağıdaki bilgilerden doğru olanı “D”, yanlış olanı “Y” ile işaretleyiniz.

(...) ض harfinin Türkçe karşılığı “D” harfidir.

(...) و harfi çıkarılırken dudaklar ileri uzatılmaz.

- (...) Şeddeli harf, aslında iki harften oluşur.
- (...) Tenvin, Arapçada sadece isimlerin sonunda bulunur.
- (...) Harekesiz و harfi, kendinden önceki esreli harfi uzatır.
- (...) قصر kelimesi, altında bulunduğu harfin uzatılarak okunacağını gösterir.
- (...) عِنْدَهُ kelimesindeki zamir uzatılarak okunur.
- (...) مِثْلَهُ kelimesinde, uzatılarak okunan zamirden sonraki gizli med harfi و harfidir.

C. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevaplarını işaretleyiniz.

1. Aşağıdaki kelimelerin hangisinde med harfi olan elif vardır?

- A) فَاَرْغَبْ B) مَشَوْا C) وَاعْبُدُوا D) كَانُوا E) بِالْغَيْبِ

2. Aşağıdaki kelimelerin hangisinde kalın sesle okunan harf vardır?

- A) الدِّينُ B) قَتَلُوهُ C) الزَّكَاةُ D) الْمُفْسِدُونَ E) هَذَا

3. Aşağıdaki kelimelerin hangisinde zamir uzatılmaz?

- A) فَعَلُوهُ B) رَبُّهُ C) بِأَمْرِهِ D) لَهُ E) بَيْنَهُ

4. Aşağıdakilerden hangisi و şeklinde yazılmış elif değildir?

- A) صَلَوَةٌ B) غَدَاةٌ C) سَلَوَى D) نَجْوَةٌ E) زَكَاةٌ

5. Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) ط ظ غ ق harfleri kalın okunur.
- B) Kur'an harflerini seslendiren işaretlere "hareke" denir.
- C) Kendisinden önceki harf harekeli olduğunda zamir uzatılarak okunur.
- D) İki üstün, yuvarlak te (ة) ve hemze (ء) harflerinin üzerine elif (ا) desteği ile yazılır.
- E) Kur'an-ı Kerim'in yirmi dokuz suresi Hurûf-ı Mukattaa ile başlar.

A

âciz: Bedeni, akli ya da mali açıdan yetersiz, bir şeye gücü yetmeyen.

ahenk: Uygunluk, uyum, düzen.

ahiret: İnsanın öldükten sonra dirilip sonsuza dek kalacağı öbür dünya.

âriz: Sonradan olma, sonradan ortaya çıkma, geçici olan.

ashap: Sahabe.

aşır: Bir dinî tören sırasında veya cemaatle namaz kılınıp dua edildikten sonra okunan Kur'an ayetleri.

âsar: Çekme, uzatma işareti.

atasözü: Uzun deneme ve gözlemlere dayanılarak söylenmiş ve halka mal olmuş, öğüt verici nitelikte söz, darbı mesel.

ayet: Kur'an surelerini oluşturan kısımlardan her biri.

B

bağışlama: Affetme.

besmele: "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adı ile" anlamına gelen ve bir işe başlarken söylenilen bismillahirrahmânirrahîm sözü, bismillah.

C-Ç

Cebrail: Allah tarafından peygamberlere vahiy getirmekle görevlendirilen, dört büyük melekten biri.

cehennem: Dünyada günah işleyenlerin öldükten sonra ceza görecekları yer.

cennet: Dünyada iyilik yapanlara öldükten sonra Allah'ın karşılık olarak vereceğı, sonsuz mutluluk yurdu.

cezim: Harekesiz harfı gösteren işaret.

cüz: Kur'an'ın otuz bölümünden her biri, yirmi sayfalık kısımlarına verilen ad.

D

din: Yol, hüküm, Allah tarafından gönderilen kurallar bütünü.

dua: Çağrı, davet. Allah'a yalvarma, Alah'tan istekte bulunma.

E-F

ehl-i kitap: Peygamberimizden önce kendilerine ilahi kitap gönderilen Yahudi ve Hristiyanlar.

elhamdü lillâh: Allah'a hamd olsun, onu övüyor, verdiği nimetler sebebiyle ona teşekkür ediyorum anlamındaki dua cümlesi.

Esmâ-i Hüсна: Allah'ın en güzel, en şerefli isimleri.

farz: İslam dininde, özür olmadıkça yapılması zorunlu, yapılmaması günah sayılan ibadet.

G

gaflet: Dalgınlık, dikkatsizlik, boş bulunma ve tedbirsizlik.

gayb: Göz önünde olmayan, gizli olan, tam olarak bilinmeyen.

gazaba uğramak: Bir kimsenin öfkesine maruz kalmak.

gunne: Genizden gelen ses.

H

hadr: Süratli ve çabuk olmak. Kur'an'ı okuyuş şekillerinden biri.

hafız: Kur'an'ı bütünüyle ezbere bilen kimse.

hafi: Gizli, saklı.

Hâlik: Yaratıcı.

hamd: Bir kimseyi güzel bir şekilde anmak, övmek. Allah'a hamd etmek, onu çokça anmak, daima övmek ve ona şükretmektir.

hat: Çizgi, sınır çizgisi, güzel yazı.

hatim: Kur'an'ın tamamını okuma.

hayır: İyilik, karşılık beklenmeden yapılan yardım. İyi, hayırlı, yararlı, faydalı.

hesap günü: Kıyamet.

hidayet: Doğru yol, hak yol, İslam yolu.

hurafe: Dine sonradan girmiş yanlış, batıl inanç.

hüsran: Beklenen şeyin elde edilememesi yüzünden duyulan acı.

I-İ

ibadet: Bir dinin buyruklarını yerine getirme. Allah'ın emirlerine uymak, kulluk etmek.

idgam: Bir şeyi diğerine katmak.

ifa: Bir işi yapma, yerine getirme.

ihfa: Gizlemek.

ihlas: Arıtma, saf ve duru hale getirme, ayırma.

ihlaslı olmak: Saf ve arınmış olmak, kurtulmak. İnancı ve ibadeti Allah'a adanmak, Allah'a özgü iyilik yapmak.

ilâh: Kendisine ibadet edilen.

iklab: Çevirmek, dönüştürmek.

inanç: Bir düşünceye gönülden bağlı bulunma.

irade: İsteme, dileme.

isnad: Bir şeyi aslına, doğruş yerine dayandırmak.

K

kavim: İnsan topluluğu, halk, millet.

kıraat ilmi: Kur'an kelimelerinin farklı okunuşlarını inceleyen bilim dalı.

kıraat: Okuma. Kur'an'ı belli kural ve işaretlere göre okuma.

kıssa: Kendisinden ders alınması gereken olay, hikâye.

kıyamet: Dünyanın sonu ve bütün ölümlerin dirilerek mahşerde toplanacağı zaman, hesap günü, kıyamet günü, mahşer günü.

L

lazım: Lüzumlu olan, gerekli, gereken.

lîn: Yumuşak olmak.

lütuf: İyilik, ikram, nimet.

M-N

mabet: Tapınak. Kulluğun ortaya konulduğu, topluca ibadet yapılan yer.

mahreç: Çıkış yeri, harflerin çıkış yerleri.

materyal: Gereç. Yazılı, sözlü, görüntülü, kaydedilmiş her türlü belge.

merhamet: Acımak, esirgemek, korumak, bağışlamak, iyilik etmek.

mesaj: Haber, bildiri.

mûcize: Benzeri meydana getirilemeyen olağanüstü durum. Allah'ın izniyle Peygamberlerin gösterdiği benzersiz olay.

muhkem: Sağlamlaştırılmış, kuvvetli.

mukabele: Toplu yerlerde yüksek sesle hatim okunurken Kur'an okumasını bilenlerin gözleriyle Kur'an'ı takip etmesi, bilmeyenlerin dinlemesi.

Mushaf: Kur'an-ı Kerim'in iki kapak arasına alınmış hâline verilen ad.

muttasıl: Bitişik, ayrı olmayan.

münezzeh: Temiz, uzak.

noksan: Azlık, tam olmayış, eksiklik.

O-Ö-P-R

öğüt: Bir kimseye yapması veya yapmaması gereken şeyler için söylenen söz, nasihat.

Rab: Terbiye eden, yetiştiren, yöneten, bir şeyin sahibi, nimet veren, ihtiyaçları gideren seçkin kişi. Allah'ın isimlerinden biri olarak da kullanılır.

Rahîm: Koruyan, acıyan, merhamet eden Allah.

Rahman: Herkese, her canlıya merhamet eden Allah.

rahmet: Acımak, esirgemek, korumak, iyilik etmek.

rasul: Elçi, haber getiren, Allah'tan aldığı emirleri insanlara ulaştıran peygamber.

raûf: Fazlasıyla merhametli, şefkatli, acıyan, esirgeyen.

ravi: Rivayet eden, işittiği haberleri ve sözleri başkalarına aktaran, hadislerle ilgili haberleri anlatan.

S-Ş

sahabe: Hz. Muhammed (s.a.v.)'i görmüş ve onun sohbetinde bulunmuş Müslümanlar. Hz. Muhammed (s.a.v.)'in arkadaşları.

salavat: Hz. Muhammed (s.a.v.)'e saygı bildirmek için okunan dua.

sebat: Sözde durma, ahde vefa etme.

sefa: Üzüntü ve kederden uzak olmak, gönül rahatlığı.

sevap: Hayırlı bir davranış karşısında Allah tarafından verilecek ödül.

sinsi: Gizli, kurnazca, alttan alta iş gören.

sure: Kur'an'ın yüz on dört bölümünden her biri.

şefa: Araya girme, aracı, ricacı olma.

şefkat: Acıyıp esirgeme, birini severek sakınma, koruma altına alma.

şehadet: Tanıklık, şahitlik.

şer: Kötülük, fenalık.

şeytan: Hz. Âdem'e secde etmediği için cennetten kovulan, insanları Allah'ın emirlerine karşı kışkırtan, kötülüğe yöneltten cin, iblis.

şükür: Bir şeyin karşılığını vermek, yapılan iyiliği dile getirmek ve sahibini övmek. İyiliğin kıymetini bilmek, iyilik edene teşekkür etmek.

T

tabii: Doğal.

tedvir: Çevirme, döndürme. Kur'an'ı ortalama bir süratte okuma.

tertil: Ağır ağır tane tane okuma. Kur'an'ı, ayetleri üzerinde düşünerek okuma.

tespih etmek: "SübhaneAllah" sözünü söyleme. Allah'ı

her türlü eksik ve yanlış anlayıştan uzak tutmak, kutsamak.

tevatür: Bir haberin ağızdan ağıza yayılması, yaygın olan. Yalan söylemesi mümkün olmayan büyük topluluklar tarafından aktarılan.

tevhid: Allah'ın birliğine inanma, bir sayma, bir olarak bakma.

tezhip: Yazma kitaplarda, sayfaların yıldız ve boya ile bezenmesi, yaldızlama.

tilavet: Kur'an'ı güzel ve sesli olarak usulünce okuma.

tûfan: Şiddetli yağmur, fırtınalı sel.

telauffuz: İlgili sözcük ya da cümlelerin kullanıldığı dilin özelliklerine göre söylemek.

U-Ü-V-Z

ümme: Din ve inanç birliği temelinde bir araya gelen ve aynı peygambere bağlanan insanlar topluluğu, bir din üzerinde birleşen millet.

vahiy katipleri: Kur'an'ın indiği dönemde Hz. Peygamberin emriyle ayetleri yazan sahabiler.

vahiy: Gizli konuşmak, fısıldamak, seslenmek, ilham etmek, işaret etmek. Allah'ın buyruk, yasak ve öğütlerini insanlara ulaştırmak üzere peygamberlerine özel yollarla iletmesidir.

vakf: Durmak, durdurmak.

vasıl: Birleştirmek, yan yana getirmek, ulaştırmak, bağlamak.

vasiyet: Bir kimsenin ölümünden sonra yapılmasını istediği şey.

vecd: Şiddetli dinî duygu ve heyecan hâli, coşma.

vesvese: Kuruntu. Yanlış ve yersiz düşünce, evham.

zalim: Haksızlık yapan, birinin hakkını zorla elinden alan kimse.

zebani: Cehennem bekçisi.

- Ahmed b. Hanbel, **Müsned**, Çağrı Yayınları, İstanbul-Tunus, 1992.
- Altıkulaç, Tayyar, **Tecvîdu'l-Kur'an**, DİB, Ankara, 1981.
- Altuntaş, Halil; Şahin, Muzaffer, **Kur'an-ı Kerim Meali**, DİB Yayınları, Ankara, 2006.
- Ateş, Süleyman, **Kur'an-ı Kerim ve Yüce Meali**, Yeni Ufuklar Neşriyat, Ankara, 1980.
- Beyatlı, Yahya Kemal, **Kendi Gökkubbemiz**, İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, İstanbul, 2007.
- Bilmen, Ömer Nasuhi, **Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Meali**, İpek Yayınları, İstanbul, 2001.
- Buhârî, **el-Câmi'u's-Sahîh**, Çağrı Yayınları, İstanbul-Tunus, 1992.
- Çelik, Ahmet- Biçer, Bayram ve diğerleri, **Kur'an'ı Anlamaya Giriş**, Eksen Yayınları, Konya, 2008.
- Çetin, Abdurrahman, **Kur'an Okuma Esasları**, Emin Yayınları, Bursa, 2007.
- Çollak, Fatih, **Asım Kıraatı**, Emek Matbaası, İstanbul, 1989.
- Demirci, Muhsin, **Tefsir Usûlü**, İFAV Yayınları, İstanbul, 2014.
- Dereli, Muhammet Vehbi, **Kur'an Muhtevası ve Yorumu**, Fecr Yayınları, Ankara, 2011.
- Dinî Terimler Sözlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2009.
- Ebu Davud, **Sünen**, Çağrı Yayınları, İstanbul-Tunus, 1992.
- İbn Mace, **Sünen**, İstanbul-Tunus, 1992.
- İbnü'l-Cezeri, **en-Neşr fî Kıraatı'l-Aşr**, thk. Ali Muhammed Debbâ, Mısır.
- Fırat, Yavuz, **"Kur'an Öğretimi ve Hafızlık Eğitimi Üzerine Bazı Düşünceler"**, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 23, Yıl: 2007/2.
- Karaçam, İsmail, **Kur'an-ı Kerim'in Okunma Kaideleri ve Faziletleri**, İFAV Yayınları, İstanbul, 1984.
- Karakılıç, Celaleddin, **Tecvid İlmi Kur'an-ı Kerim Okuma Kaideleri**, Ankara, 1977.
- Kerime, Ebu Zeyd, **Ahkâmü't-Tecvîd**, Dâru'l-İman, İskenderiye, 1998.
- Koç, Ahmet, **Kur'an Kurslarında Eğitim ve Verimlilik**, Ankara, 2005.
- Komisyon, **İmam Hatip Liselerinde Meslek Dersleri Öğretimi Nasıl Olmalı?**, DEM Yayınları, İstanbul, 2006.
- Komisyon, **Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir**, DİB Yayınları, Ankara, 2006.
- Komisyon, **Dini Kavramlar Sözlüğü**, DİB Yayınları, Ankara, 2006.
- Komisyon, **Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meali**, TDV Yayınları, Ankara, 2004.
- Müslim, **el-Câmi'u's-Sahîh**, Çağrı Yayınları, İstanbul-Tunus, 1992.
- Salman, Faruk-Yılmaz, Nazif-Morgül, Nihat, **Tecvidli Kur'an-ı Kerim Elif-Bâ'sı**, Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2005.

- Sarı, Mehmet Ali, **Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Tekniğı ve Kuralları**, Numune Matbaacılık, İstanbul, 1993.
- Solmaz, N. Mehmed- Çakan, İ. Lütfü, **Kur'an-ı Kerim'e Göre Peygamberler ve Tevhid Mücadelesi**, Ensar Yayınları, İstanbul, 1991.
- Tirmizi, **Sünen**, Çağrı Yayınları, İstanbul-Tunus, 1992.
- Türkçe Sözlük**, Türk Dil Kurumu, Ankara, 2005.
- Yazım Kılavuzu**, Türk Dil Kurumu, Ankara, 2005.
- Yazır, M. Hamdi, **Hak Dini Kuran Dili** (Sadeleştirilmiş Baskı), Azim Dağıtım, İstanbul, tarihsiz.

Sayfa 17 Minyatür: Zeynep ÇANAKÇI

Sayfa 94 Tezhip: Ayşegül KARADUMAN

Bu kitaptaki Kur'an-ı Kerim metinlerinde Dr. Muhammed ABAY tarafından Hâfız Osman hattına uygun olarak geliştirilen mushaf hattı kullanılmıştır.